

כב:

הכל שוחטין פרק ראשון הולין

עין משפט
נר מצוה

קמא א ב מ"י ס"ג
מהל' אפירי
בבב ג מ"י פט"ו מהל'
משנה הקדמות
הלה ב:

שיטה מקובצת

[א] מאיזה מקרא את?
מ"ד הרי נדי נמי:
[ב] דנכחב מן בני התורים
ו: מן היונה נ"ב בבב
[ג] כתוב מן בני התורים
ו: מן בני היונה ומדכתיב:
[ד] דמ"י פט"ו כ"ד
[ה] דמ"י נדפא מנייהו
אחי: [ו] אחרינא תורים
ישמע וקראי גדולים:
[ז] והוא דקטל לא לישחית
ר"י: [ח] וא"ת והא רב
הרב דאגרוניט ספק
דפרש"י בסוף הפסלה:

רבינו גרשום

י"ג תורים גדולים בני
יונה קטנים ותחילת
דשיחוב ס"ו כשחמחילין
דצה"ע הוציח לענין תורים
גדולין קטנים ולענין בני
יונה חשבים גדולים
ושיחוב פסולין:

והביא

והביא ההלכה הצהיב שבוה
ושבוה מהו שפיא הוי
וגפיק, וא"ת כיון דמנה נשפך האחד
פסול היאך יכול להקריב וי"ל דמיבעיא
ליה כגון דאם עבר הכן והקריב
א"י נמי כיון שהביא ליד הכהן יאל
ידי נדרו מאחד דמ"ת האחד מהן
לא"י להקריב וי"מ דנבנה איירי
דמשמע צירושלמי דמסקת מגילה
שכל עופות ששרין צננה ואפילו
תרגולים ואפילו היה ולא מיעט אלא
טמאין ולימא דהתם מייירי צננה לגני
נה דבהיה ליקף להם בסוף זכמים
ודק קטיו: מובין נה מוצה ויקח מכל
ההמה הטעור ויגורא אכל בשאר

ומה בני יונה שלא הוכשרו בגדולים.
קרא עליכומן מן היונים: ומה תורים שלא הוכשרו
בקטנים. ממה כיון דלכתי לא קיימא לן דבני יונה היו קטנים דוק
א"כ מנה ליה דתורים לא הוכשרו בקטנים הוה גופה לא ידעין
אלא מדומיא דבני יונה ויש לומר
דכי קאמר דאי מניח למילף מדוכתא
אחריתא דתורים משמע ודגדולים
הוה אמניה מק"ו דבני יונה אפילו
גדולים ובקונטרס פירש דלא בעי אלא
לעיוב מנלן דהוה לן למילף מק"ו
דלא מעכנא אכל לעולם לשון תורים
משמע גדולים וקשה לפירושו דאי
משמע גדולים היכי בעי למדרש נק"ו
לאפוקי קרא ממשמעותיה ולמימר דלא
מעכנ: לא אשתמי' קרא בו.
על כרחיה לאו משום דליכא הרכה
מקראותא קא דרש דאפילו לא היה
כמוז אלא צמד דוכתא תורים ובני
יונה היו מני למדרש מדכתיב צהאי
כיו יונה וצהאי לא כתיב בני דלמה
נסי לו לפסוק ליימר לשון ולכמוז בני
צננה והא דנקט ו: דלא לשמעי
לדינותא בעלמא נקטיה:

וכמה בני יונה שלא הוכשרו בגדולים
הוכשרו בקטנים תורים שהוכשרו בגדולים
אינו דין שהוכשרו בקטנים ת"ל יתורים
גדולים ולא קטנים בני יונה קטנים ולא
גדולים שבוכל ויחלא דין הוא ומה תורים
שלא הוכשרו בקטנים הוכשרו בגדולים
בני יונה שהוכשרו בקטנים אינו דין שהוכשרו
בגדולים תלמוד לומר בני יונה קטנים ולא
גדולים מאי תלמודא אמר רבא לא לישתמיט
קרא ולכתוב מן בני התורים או מן היונה
אימא בני יונה דכתב בהו רחמנא בני
קטנים אין גדולים לא תורים אי בעי גדולים
לייתו אי בעי קטנים לייתו דומיא דבני
יונה מה בני יונה קטנים אין גדולים לא
אף תורים גדולים אין קטנים לא ת"ר יכול
יהו כל התורים וכל בני היונה כשרים
תלמוד לומר מן התורים ולא כל התורים
מן בני היונה ולא כל בני יונה פרט
לתחילת הציהוב שבוה ושבוה שפסול
מאימתי התורים כשרים משיחיהבו מאימתי
בני יונה פסולין משיחיהבו תני יעקב קרחא
מאימתי בני יונה כשרים משיעלעו הוא
תני לה והוא אמר לה אפרוחיו יעלעו דם
אימת אמר אביי מכי שמיט גרפא מיניה
ואחי דמא בעי רבי יורא האומר הרי עלי
עולה מן התורים או מן בני היונה והביא
תחלת הציהוב שבוה ושבוה מהו
ספיקא הוי ונפיק או דילמא בריה הוי
ולא נפיק אמר רבא תא שמע פרט לתחילת
הציהוב שבוה ושבוה שפסול אי אמרת
בשלמא בריה הוי שפיר אלא אי אמרת
ספיקא הוי איצטרך קרא למעוטי ספיקא
כי

יעלעו דם. אלע מתרגמין
עילעא ויהיו משיעלעו
דשמיט גרפא ואחי הם מללעות ומנחס
פטר במחכת יעלעו דם ענין צלעה
כמו (עובדיה א) ושמו ולעו:
והביא ההלכה הצהיב שבוה
ושבוה מהו שפיא הוי
וגפיק, וא"ת כיון דמנה נשפך האחד
פסול היאך יכול להקריב וי"ל דמיבעיא
ליה כגון דאם עבר הכן והקריב
א"י נמי כיון שהביא ליד הכהן יאל
ידי נדרו מאחד דמ"ת האחד מהן
לא"י להקריב וי"מ דנבנה איירי
דמשמע צירושלמי דמסקת מגילה
שכל עופות ששרין צננה ואפילו
תרגולים ואפילו היה ולא מיעט אלא
טמאין ולימא דהתם מייירי צננה לגני
נה דבהיה ליקף להם בסוף זכמים
ודק קטיו: מובין נה מוצה ויקח מכל
ההמה הטעור ויגורא אכל בשאר

מסורת הש"ס
(א) ופיין תוס' וזמית ס:
דייה כל מלא ס' יתוס'
לקמן כג: ד"ה ותהא.
(ב) ופיין תוס' לפל פ"א
דייה ש"טל, (ג) ויקרא א.
(ד) ויקרא ה, (ה) ויקרא
טו, (ו) ויקרא ד, (ז) ויס
ג: ד"ה ולא שפיר.

תורה אור השלם

1. ואם מן העוף עלה
קרבנו לוי והקריב מן
התורים או מן בני היונה
את קרבנו. ויקרא א יד
2. ואפרוחיו יעלעו דם
ובהו. ויקרא ה, (ט) ויקרא
טו, (ו) ויקרא ד, (ז) ויס
ג: א"כ כ"ל

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תהא וכו' אינ
פיקן שהביא ליד הכהן.
פיין משנה למלך פ"ד
מהל' משפיק ה"ל ופיין
לקמן דף קל"ט ע"א בש"י
ד"ה דמחבר הקדמה:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אצטרך כי
מן התורים לתוכן:

מוסף רש"י

משיחיהבו. נלה מחכת
שפיא תהא, וזמית ס, ו

ומה בני יונה שלא הוכשרו בגדולים.
דגדולים פסולין לקמן ליקף: ס"ל קמיה מפרש מאי
תלמודא: מאי תלמודא. כלומר מאיזה מקרא את אלו אלו מדרשים נמי
דבני משמע קטנים מהיו עיכובא מנלן דלא מרכיבין גדולים מק"ו: לא
לישתמיט קרא. אי סלקא דעמך
גדולים נמי כשרים מכל הנך קראי
דמשמע בקטנים כגון דהוה הוה
ובשמיטת קול"ו וביולדת ובזו ובזבחה
ובמזורע"ו לא לשמטיט מד קרא
בדנכתוב מן בני התורים או מן
היונה ומדכתיב צננה בני ש"מ
לעכב: ואימא בני יונה דכתיב צהו
בני. לעיכובא ודאי גדולים פסולין
אכל תורים בין גדולים בין קטנים
משמע הלכך אי בעי גדולים לייתי
אי בעי קטנים לייתי: מה בני יונה.
אינס כשרים צנכשר מורים: ד"ה אף
טוריס. אינס כשרין צנכשר בני
יונה: יכול יכו על הסורים כשרים.
משיחא מכלל קטנות: ויהיו כל בני
יונה כשרים. זמן שלם צהו לכלל
גדולים: תחלת הציהוב. כשחמחילין
לצב נפיש שפנינות זאראס פסוליס
צוה וצוה דילאו מכלל קטנים ופסלו
מני יונה ולכלל גדולים לא צהו
שיוכשרו צתורים: משויחיבו. שיהא
כנפי גופן גדולים וזדומים ומוזיהא
מהב: משויחיבו. משיחיהבו לכהב:
מאימתי בני יונה כשרים. דכיוס
שנולדו מאזוסין הן ומאימתי כשרים.
משיעלעו. דמפרש לקמיה: הוא
כני לה. שונה היה המשנה מפי רבו
משיעלעו והוא אמר לה מפרש
המשנה מדעתו דמישעלעו לשון
אפרוחיו יעלעו דם משיחא להם דם
מני גוצבשר דכי שמיט גרפא מיניה
אחי מיניה דמא: מן הסורים או מן
בני היונה. מאיזה מן שזכרה והביא
משניהן תחלת הציהוב מהו יאל ידי
נדרו אי לא. הא דתנן תחלת הציהוב
פסול בשניהן משום ספיקא הוא שמא
גדולים שמא קטנים הלכך הנודר
מורים לא יאל שמא קטנים הם והנודר

וכמה בני יונה שלא הוכשרו בגדולים
הוכשרו בקטנים תורים שהוכשרו בגדולים
אינו דין שהוכשרו בקטנים ת"ל יתורים
גדולים ולא קטנים בני יונה קטנים ולא
גדולים שבוכל ויחלא דין הוא ומה תורים
שלא הוכשרו בקטנים הוכשרו בגדולים
בני יונה שהוכשרו בקטנים אינו דין שהוכשרו
בגדולים תלמוד לומר בני יונה קטנים ולא
גדולים מאי תלמודא אמר רבא לא לישתמיט
קרא ולכתוב מן בני התורים או מן היונה
אימא בני יונה דכתב בהו רחמנא בני
קטנים אין גדולים לא תורים אי בעי גדולים
לייתו אי בעי קטנים לייתו דומיא דבני
יונה מה בני יונה קטנים אין גדולים לא
אף תורים גדולים אין קטנים לא ת"ר יכול
יהו כל התורים וכל בני היונה כשרים
תלמוד לומר מן התורים ולא כל התורים
מן בני היונה ולא כל בני יונה פרט
לתחילת הציהוב שבוה ושבוה שפסול
מאימתי התורים כשרים משיחיהבו מאימתי
בני יונה פסולין משיחיהבו תני יעקב קרחא
מאימתי בני יונה כשרים משיעלעו הוא
תני לה והוא אמר לה אפרוחיו יעלעו דם
אימת אמר אביי מכי שמיט גרפא מיניה
ואחי דמא בעי רבי יורא האומר הרי עלי
עולה מן התורים או מן בני היונה והביא
תחלת הציהוב שבוה ושבוה מהו
ספיקא הוי ונפיק או דילמא בריה הוי
ולא נפיק אמר רבא תא שמע פרט לתחילת
הציהוב שבוה ושבוה שפסול אי אמרת
בשלמא בריה הוי שפיר אלא אי אמרת
ספיקא הוי איצטרך קרא למעוטי ספיקא
כי

בני יונה לא יאל שמא גדולים הם אכל זה שנדר אחיה שירצה והביא
שניהם יאל ממה נפשך אם גדולים הם יאל משום מורים ואם
קטנים הם יאל משום בני יונה: או דלמא. לא גדולים יניהו ולא
קטנים הוו אלא צריה בעלמא הוו דילאו מכלל קטנים ולכלל
גדולים לא צהו: אמר רבא סא שמע. מדלאצטרך קרא למעוטיהו:
אי אמרם צנלמא. אשמועינן קרא דכריה יניהו ואפילו היכא
ליכא למיחש לספיקא כגון צבעיא דידן דפסול שפיר אתא קרא:
אלא אי אמרם ספיקא יניהו. וקרא לא פסליניהו אלא היכא דמיחייב
מורין דכריה או בני יונה צהדיא: איצטרך קרא למעוטי. מי
איכא ספיקא קמי קודשא בריך הוא אי פשיטא לך דגדולים יניהו
אימיניהו צתורים ואי פשיטא לך דקטנים יניהו אימיניהו צבני יונה
וכיון דלא פשיטא לן לא הא ולא הא מהיכא מיקא אדעתין לאצטריהו:
למעוטי

והשתא מנה ליה דלמא לעולם ספקא הוי ואצטרך לרביי מכל חלבו
לאסור ודאי חלבו ולא מספק וכן בפרק שתי מדות (מנחות דף נ"א): גבי פלגס דבסמך וי"ל דכל ספקא דאי אפשר להתבדר כמו גבי
צבת ומעשר לפעמים שהוא כן ולפעמים שהוא שפיר צננין אחר שפיר מוטעם שהם ספק אכל הכא אפשר לברר ספקא
זו דכל תחלת הציהוב שפין וקמי שמיא גילא אם הם קטנים או גדולים וכן כצו ופלגס כולן שפין הלכך לא אתא קרא למעוטי מטעם שהם
ספק שאינו ספקא קמי שמיא וכן בסוף על אלו מומין צבכורות (דף מה): גבי הא דתניא כשהוא אומר למטה הזכר שאין ת"ל אלא להזיח
טומטוס ואגרוניטס ופרך מני אלימא מ"ק ספק הוא איצטרך קרא למעוטי ספקא ההם נמי פריך מאגרוניטס שפין שפין או כולן זכרים או
כולן נקבות וקמי שמיא גילא וא"ת והא רב סבר דאגרוניטס ספק !! כדאמרין בסוף המפלה (מה דף כח.) מדמתמא צבוכן ובאודס ובסוף
הערל (וימות דף פג.) ספיק כרבי יוסי דלא הכריעו צו חכמים אם זכר ודאי נקבה ובני עזמה דקא"ר יוסי צברייתא לאו דוקא ואפ"ה
ממעט ליה רב לענין צלת המקדש דכתיב (ממדג ה) מוזכר ועד נקבה נשחלו וכר ודאי נקבה ודאי ולא טומטוס ואגרוניטס ויכיר
אתא קרא למעוטי ספקא וי"ל דציהויא דרב תרי מעוטי כתיבי דה"מ למכתב מוזכר ועד אדם או מנקבה ועד אדם ואחי חד מיניהו
לאגרוניטס וחד לטומטוס ואם אגרוניטס הוא זכר אחי מוזכר למעוטי מטעם שהוא משונה ואם הוא נקבה אחיא מנקבה למעוטי
מטעמא שהיא משונה והא דפרך צבכורות גבי הא דמעט אגרוניטס מוזכר הזכר ימירא דכתיב גבי עולה מני אי מ"ק ספקא הוא
אחי קרא למעוטי ספקא והא פריך שפיר דאם זכר מעט דמשונה הוא משאר זכרים אי"ל דמעט ליה מוזכר
ש"מ דזכר הוא ולא ספק אלמא לא אחי כמ"ק דלמך ספק הוא וא"ת והרי טומטוס דיש מהן זכר ויש מהן נקבה וא"ל לברר וקאמר רב
חסדא בסוף על אלו מומין (בכורות דף מו.) סמי מכלן טומטוס משמע דעממא משום דספקא הוא ולא אצטרך קרא למעוטי וי"ל
דקסבר רב חסדא דלא אתא קרא למעוטי מטעם ספק כיון דלא היה הוא כשאר זכרים ולכן אין להעמיד המעט אטומטוס
כיון שיש להעמידו לאגרוניטס והכי פירושו התם מחלקת באגרוניטס דלרצנן אינו צבור אכל טומטוס דברי הכל קודש מספק
הזכרים ומקדיש דכתיב גבי צבור איכא לאוקומי למעוטי אגרוניטס ולא טומטוס כדפירשנו ולכן פריך אלא מעתה בערבין יערך דלא
ניקי